

Podium

2 maart 2009

Friso de Zeeuw, hoogleraar Gebiedsontwikkeling TU Delft en directeur nieuwe markten Bouwfonds Ontwikkeling, oud-gedeputeerde van Noord-Holland (PvdA)

Het bouwen is verstrikt geraakt in regelgeving

Milieuregels zijn er om burgers te beschermen. Maar een overdaad daaraan legt de samenleving lam. Wie in Nederland snel een bouwplan wil uitvoeren voor een nieuwe stationsomgeving, voor modernisering van een bedrijventerrein, voor woningbouw of verbreding van een rivier is nog niet jarig.

Dat merken bestuurders die in crisistijd versneld willen investeren. Zij zijn druk bezig plannen te inventariseren 'die al op de plank' liggen, om die rap uit te voeren. Maar of die kunnen doorgaan, hangt af van de vraag of aan de hele collectie normen en onderzoeken op het terrein van geluid, stank, stof (grof en fijn), risico, bodem, straling, waterkwaliteit, welstand en natuur is voldaan. Daarom is het goed dat er een meerderheid in de Tweede Kamer is die vindt dat politici soepeler om moeten kunnen gaan met milieuregels bij bouwprojecten, zoals *Trouw* vorige week meldde.

Nu is het zo dat onderzoeken en rapportages van bouwplannen perfect moeten zijn. Een enkel bezwaarschrift is voldoende voor rechterlijke toetsing door de Raad van State. En die eist een tien en neemt geen genoegen met een zeven. Gevolg is eindeloos juridisch figuurzagen, jaren vertraging en veel kosten aan externe adviseurs. Het erge is dat de plannen er kwalitatief niet beter van worden.

Al die normen zijn natuurlijk niet door idioten bedacht, maar hebben hun eigen ratio. Zij komen voort uit een ramp, uit maatschappelijke actie of uit gezondheidsonderzoek. Maar de bedenkers realiseren zich niet dat al die normen in een trechter terecht komen en op het kleine oppervlak van de 'gebiedsontwikkeling' uitgeperst worden. Het totaalresultaat van al die deelregelingen is desastreus. Nederland staart zich blind op het minimaliseren van risico's. Het is ondoenlijk om vooraf alle effecten van ingrepen gedetailleerd te voorspellen. Toch vragen milieuwetgeving en -regelgeving daar wel om. Zie de 6.000 pagina's ter onderbouwing van de Tweede Maasvlakte.

Om de impasse tussen milieu en gebiedsontwikkeling te doorbreken, kwamen onder de noemer van deregulering in het verleden al eens oplossingsrichtingen boven water drijven. Het schrappen van wet- en regelgeving en slim anticiperen op Europese wetgeving bijvoorbeeld. Maar voor een doorbraak is meer nodig. We zullen anders moeten omgaan met milieu- en ruimtedruk en de mondig geworden bevolking. Dus niet per project beoordelen of dit ene project invloed heeft op het behalen van milieudoelstellingen, maar dat op stadsniveau doen. Zodoende kunnen bestuurders in grote lijnen zien of milieueisen worden behaald.

Met een aangepaste wet kunnen we afwijken van milieunormen, maar wel binnen de kaders van Europese regelgeving. We schaden dus niet de gezondheid van de burger, maar passen de regelgeving anders toe, maar wel degelijk binnen de gestelde wettelijke eisen. De milieunorm wordt zo één van de af te wegen belangen in gebiedsontwikkeling, en onderdeel van het maatschappelijke en politieke debat.

Anders omgaan met de mondige bevolking, betekent dat de maatschappelijke opgaven helder over

het voetlicht moeten worden gebracht, zodat er reële verwachtingen worden gewekt. Uitgangspunt van gebiedsontwikkeling is toevoeging van kwaliteit. Die laat zich niet vatten in normen, maar moet worden gevonden en benoemd in het maatschappelijke en politieke debat. In het debat kunnen we stimuleren dat de lokale bevolking mag profiteren van de gebiedsontwikkeling, oftewel delen in de lusten van nieuwe plannen, ter compensatie van de lasten. Mensen wonen graag in een havengebied en nemen het geluid en de uitstoot van het scheepvaartverkeer voor lief. Liever een ziekenhuis in de stad met iets meer stofbelasting dan buiten de stad zonder behoorlijke openbaar vervoerverbinding. Liever voetballen onder een hoogspanningsleiding dan niet voetballen. Wonen toelaten tussen bedrijvigheid verhoogt de sociale veiligheid van het gebied.

We kunnen ons in tijden van economische crisis niet langer de luxe permitteren om belastinggeld te stoppen in onzinnige procedures, dure onderzoeken, en het ontwikkelen van onbegrijpelijke modellen Den Haag en iedereen die actief met milieukwesties in gebiedsontwikkeling bezig zijn, moeten de handschoenen oppakken. Het is tijd om de impasse tussen milieu en gebiedsontwikkeling te doorbreken. Dat staat 'groene' investeringen niet in de weg, integendeel.

© Trouw 2009, op dit artikel rust copyright.